

Bortset fra de afvigelser, der følger af, at forudsætningerne, herunder først og fremmest de økonomiske forudsætninger, er forskellige i Grønland og på Færøerne, er hovedprincipperne i den grønlandske hjemmestyrelov i overensstemmelse med principperne i den færøske hjemmestyrelov.

Ligesom det er tilfældet med den færøske hjemmestyrelov, vil lovens særlige karakter blive fremhævet ved, at der gives loven følgende udvidede indledning:

»Vi Margrethe den II, af Guds nåde Danmarks dronning gør vitterligt:

I erkendelse af den særstilling, som Grønland i national, kulturel og geografisk henseende indtager inden for riget, har folketinget i overensstemmelse med vedtagelse i Grønlands landsråd vedtaget og Vi ved Vort samtykke stadfæstet følgende lov om Grønlands forfatningsmæssige stilling i riget.«

Varetagelsen af forholdet til hjemmestyret, herunder administrationen af tilskudsordningen, vil medføre en ny forvaltningsopgave for staten, ligesom forberedelsen af de enkelte sagsområders overgang til hjemmestyret vil være meget arbejdskrævende. Den gradvise overgang af sagsområder til hjemmestyret forventes imidlertid i samme takt at medføre et fald i det samlede personalebehov i den statslige administration vedrørende Grønland. En vurdering af denne udvikling vil blive foretaget af Hjemmestyrekommissionen, der på sit planlagte, afsluttende møde i juni måned 1978 forventes at afgive en redegørelse for hovedtrækkene af de administrative konsekvenser af hjemmestyreordningens gennemførelse for såvel den statslige administration som for hjemmestyrets administration.

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser.

Til § 1

Bestemmelsen i stk. 1 anerkender, at Grønland udgør et særligt folkesamfund inden for det danske rige og angiver rammerne for det grønlandske hjemmestyre, således som dette er nærmere fastsat i forslaget's øvrige bestemmelser. Det fastslås, at hjemmestyret sker inden for rigsenhedens rammer.

At hjemmestyret sker inden for rigsenhedens rammer indebærer:

- 1) at Grønland forbliver en del af Danmarks rige, og som sådan fortsat er undergivet grundloven i sin helhed,
- 2) at suveræniteten fortsat alene ligger hos rigets myndigheder,
- 3) at kun sagsområder, der alene vedrører Grønland, men ikke angår riget som helhed eller

andre dele af riget, kan overgå til hjemmestyret, og

- 4) at kun en del af rigsmyndighedernes kompetence kan overføres til hjemmestyret.

Rigsenheden medfører således, at visse sagsområder som f. eks. udenrigs-, sikkerheds- og valuta-politik efter deres art ikke vil kunne overføres til hjemmestyret, ligesom der ikke vil kunne ske en ubegrænset overførsel af sagsområder til hjemmestyret. På de områder, der overgår til hjemmestyret, må hjemmestyret udøve sine beføjelser under respekt af de opgaver, der påhviler rigsmyndighederne og som af statsretlige grunde ikke kan overføres til hjemmestyret. Rigsenheden medfører endvidere, at hjemmestyret under udøvelsen af sine beføjelser skal respektere rigets traktatmæssige forpligtelser samt de fundamentale retsprincipper, der er fælles for riget.

Herudover indebærer rigsenheden en forudsætning af mere politisk-moralsk karakter om en vis indbyrdes solidaritet mellem rigets forskellige dele.

Således som det er tilfældet med hensyn til Færøerne udelukker princippet om rigsenhedens bevarelse dannelsen af en forbundsstat.

Bestemmelsen i stk. 2 angiver det grønlandske hjemmestyres myndigheder. Landsrådets nuværende administrationsform, hvorefter landsrådets administrative funktioner varetages af landsrådets formand, vil af praktiske grunde ikke kunne oprettholdes, når funktionerne under en hjemmestyreordning øges væsentligt. Det foreslås derfor, at det grønlandske hjemmestyre skal bestå af et folkevalgt landsting, jfr. forslaget's § 2, og en forvaltning, der ledes af et landsstyre, jfr. forslaget's § 3. Det er tanken, at ansvaret for varetagelsen af hjemmestyrets opgaver såvel med hensyn til regelfastsættelse som med hensyn til administration indtil videre skal ligge hos landstinget, således at administrationen varetages af landsstyret på landstingets vegne. Det er imidlertid forudsat, at dette med tiden kan ændres af hjemmestyret, hvis udviklingen gør det naturligt, at administrationen henlægges til landsstyret på dettes eget ansvar.

Til § 2

I lighed med den for landsrådet i dag gældende ordning, jfr. lovbekendtgørelse nr. 76 af 20. februar 1976 om Grønlands landsråd og kommunalbestyrelser m. v. § 4, stk. 3, foreslås det i stk. 1, at landstingets medlemmer skal vælges for 4 år. Dette er ikke til hinder for, at der ved landstingslov kan fastsættes regler om adgang til at udskrive nyvalg til landstinget inden valgperiodens udløb.